

UDK 808.62–316.4
Izvorni znanstveni rad
Primljen 9. lipnja 1999.
Prihvaćen za tisak 22. prosinca 1999.

Milica Mihaljević

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Strossmayerov trg 2
10000 Zagreb
Elektronička pošta: mmihalj@ihjj.hr

Kako se na hrvatskome kaže WWW?¹ **(prilog proučavanju hrvatskoga internetskog nazivlja)**

Početak interneta seže u šezdesete godine kad je on bio veza između nekoliko sjedišta Ministarstva obrane SAD-a. Danas on povezuje milijune računala diljem cijeloga svijeta. Nitko nije vlasnik interneta i nitko njime ne upravlja u cijelosti. Pojava interneta u Hrvatskoj dovela je do pojave novih naziva u hrvatskome jeziku. U radu *se* opisuje hrvatsko internetsko nazivlje te se ono uspoređuje s hrvatskim računalnim nazivljem nastalim prije masovne pojave interneta u Hrvatskoj te u nekim slučajevima i s odgovarajućim slovenskim nazivima.

1. Uvod

Između svih računalnih mreža na svijetu internet je sigurno najveća po proširenosti, po broju priključenih računala i broju korisnika. Nakon pronalaska telefona i stvaranja svjetske telefonske mreže, internet je prva mreža za koju se može reći da je globalna, svjetska. Internet nije jedna mreža, kako se to obično misli, nego čitav niz međusobno povezanih mreža. Ono što je tim mrežama zajedničko, njihova je organizacija, protokoli za komunikaciju i usluge koje pružaju. U većini slučajeva to su na-

---

¹ Ovaj rad nastao je na temelju referata *Croatian Computer Terminology – How to Write a Dictionary*, koji je održan na Sastanku Američkoga društva za unaprjeđenje proučavanja slavenskih jezika (AAASS) u Boca Ratonu, na Floridi od 24. do 27. rujna 1998. u sekciji koja je nosila naslov *Kako se na slavenskim jezicima kaže WWW (world wide web)*, u kojoj se govorilo o problemima računalnog nazivlja (posebno internetskog nazivlja) u nekim slavenskim jezicima (hrvatskome, srpskome, ruskome, poljskome). Nakon toga referat je nadopunjen, proširen i doraden te su u njega uključeni brojni novi izvori. Izvorna verzija referata nije objavljena. O konferenciji više vidi u *Jeziku* 46/3.

cionalne mreže i svaka je od njih poseban dio, odnosno područje koje se, uz poštivanje nekih općih pravila, može samostalno ustrojiti. Takvo područje naziva se domena (eng. *domain*), koja je ujedno i glavna (*top-level*) domena za pojedinu nacionalnu mrežu. Internet je u ranom razdoblju svojega postojanja bio oblik komunikacije za razmjenu tekstovnih obavijesti među stručnjacima i znanstvenicima. Popularizacijom interneta došlo je do njegova uvlačenja u svakodnevni život ljudi koje se njime koriste u toj mjeri da je postao nezaobilaznim dijelom života; nešto kao automobil i televizor. Svakoga dana s pomoću interneta ljudi iz cijeloga svijeta razmjenjuju poruke, slike, zvučne zapise, razgovaraju uživo ili s vremenskim odmakom. Internet je u velikoj mjeri zamijenio uobičajene oblike elektroničke komunikacije kao što su telefon, telegraf, teleks i telefaks, kao i običnu poštu. WWW ili *World Wide Web* izumio je Tim Berners-Lee 1989. godine. *Web* je poseban dio interneta. WWW kao obavijesni sustav omogućuje svakomu korisniku, čak i onom tko prvi put sjedne za računalo, pristup brojnim obavijestima, računalnoj podršci i uslugama na internetu, čiji opseg svakodnevno raste gotovo geometrijskom progresijom. Pri uporabi korisnik ga doživljuje kao ogromnu elektroničku knjigu, čije su stranice raspršene po čitavome svijetu (a ipak su trenutno dostupne), knjigu koja sad već ima stotine tisuća stranica i tisuće autora. Web je daleko atraktivniji od npr. gophera (starije obavijesne službe po koncepciji slične WWW-u) pa je to jedan od ključnih elemenata njegova uspjeha. Revoluciju je omogućilo utvrđivanje novoga protokola (*http – hypertext transfer protocol*), te utvrđivanje standardnog formata dokumenata koje omogućuje lako i za korisnika neprimjetno uključivanje već postojećih obavijesnih službi (npr. gopher i ftp).

Poput interneta ni *Web* nije stvar. To je veza koja ljudima omogućuje pregled obavijesti pohranjenih na računalima koja sudjeluju u ustroju interneta. Doslovno prevedeno *World Wide Web* označava paučinu ili tkaninu isprepletenu po cijelom svijetu, što prilično slikovito opisuje stvarnu koncepciju toga medija. Kratka definicija WWW-a glasila bi da se radi o distribuiranim hipertekstovnim dokumentima. Dokumenti se sastoje od teksta i slika (u novije vrijeme i osnovnih elemenata grafičkog sučelja). Pri tome svaka riječ u tekstu (ili slika) može biti veza (*link*) za drugi dokument, koji se može nalaziti na istome računalu jednako kao i na drugome kraju svijeta. U prikazu će ta "vezna" riječ biti označena drugom bojom ili podvučena (dakle, istaknuta na neki način). Dokumenti se čitaju s pomoću posebnih programa koji se nazivaju *browseri*.

Browser pokazuje sadržaj dokumenta i vodi računa o tome da zatraži od odgovarajućega poslužitelja novu stranicu kad korisnik odabere neki od označenih *linkova* na trenutačno prikazanoj stranici. Svaka stranica na WWW ima svoju jedinstvenu oznaku, tzv. *URL (Uniform Resource Locator)*. Tipičan *URL* izgleda ovako:

<http://www.yahoo.com>

i sastoji se od oznake protokola (*http, gopher, ftp...*) – u ovom slučaju *http*, internetske adrese računala na kojemu se stranica nalazi (ovdje www.yahoo.com), te punog naziva stranice (ako se nalazi u kojem od podimenika, potrebno je navesti puni put). S obzirom na izrazito velik obujam ponuđenih i dostupnih sadržaja na WWW-u, nemoguće je izraditi sveobuhvatan prikaz sadržaja. Koristeći se *browserom* obično stvaramo vlastiti popis zanimljivih poslužitelja.

Mreža (WWW) korisnicima omogućuje da učitavaju hipertekst i grafiku s različitih mjesta. Obavijesti koje pruža mreža (WWW) podložne su mnogo čvršćim pravilima od ostatka obavijesti na internetu. Ta pravila određuju kako treba biti formatiran tekst, grafika i drugi obavijesni sadržaji, tako da se obavijesti na jednome računalu mogu povezati s obavijestima na drugim računalima u potencijalno beskonačnu "paučinu" (engl. *web*).

Masovno uvođenje interneta dovelo je do pojave novih hrvatskih naziva. Ovaj se rad temelji na korpusu tekstova sakupljenih na internetu, u računalnim časopisima, dnevnim novinama, knjigama i priručnicima te na hrvatskome korpusu dostupnom na internetskoj adresi <http://www.hnk.ffzg.hr>.

2. Razradba

Hrvatski računalni nazivi mogu nastati:

1. prihvaćanjem anglizama: *softver, hardver, bit*
2. prihvaćanjem internacionalizama latinskoga i grčkoga podrijetla: *interpretator, kompilator*
3. hrvatskom tvorbom: *interpreter – prevodnik, interface – sučelje, dekođer – raznačnik*
4. pretvaranjem riječi općega jezika u nazive: *mouse – miš, mail – pošta, web – mreža*
5. povezivanjem riječi u sveze: *software – računalna podrška*.
Posljedica je toga da često za isti pojam i isti engleski naziv nastaju mnogi hrvatski nazivi, tj. jednomu engleskom nazivu

odgovara niz hrvatskih naziva², npr.

printer – *printer*, *štampač*, *ispisivalo*, *pisač*, *pisalo*, *tiskač*, *tiskaljka*, *tiskalo*.

computer – *računalo*, *kompjuter*, *kompjutor*, *obradnik*, *obradni stroj*, *računlač*, *računar*, *rednik*, *stroj*.

Istoznačnost je u nazivlju nepoželjna pa je dobro jednomu od isto- značnih naziva dati prednost. U posljednje su se vrijeme barem za najčešće računalne nazive (osim za *hardver* i *softver*) ustalili hrvatski nazivi³:

engleski	hrvatski
bus	sabirnica
computer	računalo
display	predočnik
interface	sučelje
keyboard	tipkovnica
mouse	miš
off-line	neizravno
on-line	izravno
printer	pisač
spelling checker	računalni pravopis

O nekim od tih naziva čak se može čitati i u hrvatskim jezičnim savjetni- cima. S nazivima *hardver* i *softver* još su povezani neki problemi. Engle- ska riječ *hardware* znači željezarija, *hard* je tvrd/čvrst, a *ware* je roba, dakle doslovno čvrsta/tvrda roba, pa onda i trgovina čvrstom/tvrdom robom. Značenje koje ima računalni naziv *hardware* nastao je prenoše- njem značenja.

Od naziva *hardver* može se izvesti odnosni pridjev *hardverski*, a od *softver* *softverski*.

Te se izvedenice moraju pisati fonetizirano, dakle sa *v* i bez krajnjega *e*, a između osnove i nastavka nikada ne dolazi crtica. Međutim, naziv *hardver* moguće je zamijeniti hrvatskim nazivom *računalna oprema* koji ipak ima nedostatak da je dvočlan pa se od njega ne može tvoriti pridjev.

---

² O tome više vidi u Mihaljević, 1998.

³ O tome više vidi u Mihaljević *Recent Developments in Croatian Computer Terminology*. Budimpešta (u tisku).

Riječ *softver* u engleskome je novotvorenica (neologizam) nastala analogijom prema *hardver* jer je *soft* (mek) u opreci s *hard* (tvrd).

Naziv *software* moguće je zamijeniti hrvatskim nazivima iako se uporaba još uvijek koleba između naziva *programska/računalna podrška*, *napudbena sredstva*, *napudbina* itd.⁴

Iako je na hrvatskome objavljen velik broj računalnih rječnika⁵, ni u jednome od njih još nije zabilježeno internetsko nazivlje⁶, npr. ni u jednome se od njih ne može naći odgovor na pitanje iz naslova: *Kako se na hrvatskome kaže WWW?*, ni objašnjenje što je to WWW. Pogledamo li neki od engleskih rječnika, možemo pročitati *World Wide Web (WWW or W3) An Internet navigational tool initially developed at CERN, the European Particle Physics Laboratory in Geneva, Switzerland. It is an effort to organize information on the Internet plus local information into a set of hypertext documents. A person navigates the network by moving from one document to another via a set of hypertext links. The WWW may be used via a "line oriented" front-end called a "browser" or one may load a WWW client for a graphical user interface.* (Machovec). Vidimo da u toj definiciji nalazimo niz engleskih naziva za koje treba pronaći odgovarajući hrvatski naziv: *hypertext*, *navigate*, *network*, *link*, *front-end*, *browser*, *interface*. U slovenskom⁷ su npr. za sve te nazive već pronađene zamjene koje glase: *nadbeseđilo/povodarjeno besedilo*, *krmariti/upravlјati*, *mreža*, *povezava/zveza*, *čelni*, *brskalnik* (*pretraživač*), *vmesnik*.

Ipak i na hrvatskome možemo u različitim stručnim priručnicima ili u časopisima pronaći definicije potrebnih pojmova, ali rjeđe i hrvatske nazive.

U knjizi Hoffman, P. 1996. nalazi se i *Rječnik pojmova* u kojem možemo pročitati definicije osnovnih internetskih naziva. Međutim, tek katkad je uz definiciju naveden i hrvatski naziv, npr. **c shell** c ljuska. *Priručnik za Microsoft Internet Explorer* definira Internet kao spregu međumreža. U *Rječniku pojmova Priručnika za korisnike CARNeta* razlikuje se **Internet** – globalna svjetska računalna mreža; zovu je i mrežom svih mreža i **internet** – kolekcija međusobno povezanih računalnih mreža. Budući da je

⁴ Vidi *Govorimo hrvatski*, str. 490–492

⁵ Vidi popis na kraju članka.

⁶ Bug često navodi male pojmovnike interneta, e-maila itd. Katkada se mali "rječnici" koji objašnjavaju nekoliko pojmova nalaze i u dnevnim novinama.

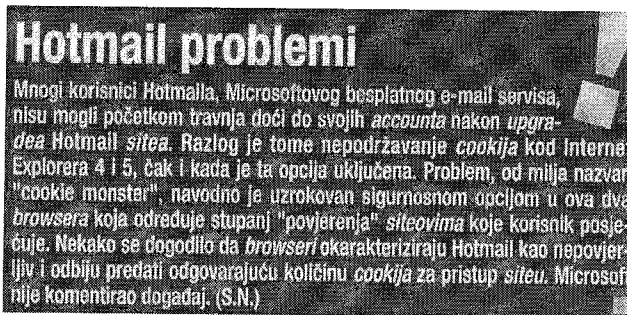
⁷ Informant za slovenske nazive bila mi je gđa Mila Vujević, prevoditeljica u tvrtki Lek u Ljubljani.

internet način komuniciranja (što je vidljivo iz gore navedenih definicija i objašnjenja kao i ovih potvrda iz korpusa: *sredstva javnoga priopćavanja: novine, televiziju, Internet...grafika, skulptura, instalacija, fotografija, video, internet, arhitektura, dizajn*), trebalo bi ga uvijek pisati malim slovom, a ne velikim kao što je najčešće potvrđeno u prikupljenom korpusu⁸. U slovenskome i gradišćanskohrvatskome (potvrda iz *Hrvatskih novina*, 7. 05. 1999. str. 4) *internet* se piše malim početnim slovom. U Jeziku 46/2 str. 77 također je zabilježen *internet* pisan malim početnim slovom.

U Carnetovu *Priručniku za korisnike* koji sadrži i *Rječnik pojmova WWW* se upućuje na **World Wide Web** gdje se nalazi objašnjenje: distribuirani mrežni informacijski servis realiziran na načelu klijent-poslužitelj; omogućuje pohranjivanje, pretraživanje i dobavljanje informacija; koristi se načelom hiperteksta i integrira tekst, sliku i zvučni zapis i videozapis. I u toj definiciji nalazimo nazive čije objašnjenje nećemo pronaći u postojećim računalnim rječnicima. U praksi se u hrvatskim tekstovima susreće engleska kratica WWW, a *World Wide Web* se katkada prevodi kao *globalna mreža* ili *sojetska mreža*, ali se nikada ne susreću domaće kratice GM ili SM. WWW ili *Web* dio je mnogih naziva koji se katkada pišu s crticom, a katkad kao dvije riječi, katkada velikim, a katkada malim početnim slovom: *web browser*, *WWW browser*, *web naslovnica*, *web server*, *WWW-dokument*, *WWW-stranice*, *Web čvorovi*, *Web pretraživači*. U svim bi se tim nazivima WWW ili *Web* mogli zamijeniti pridjevom *mrežni*.

Tipičan hrvatski tekst o internetu obiluje neprilagođenim engleskim riječima, npr.

9

⁸ U hrvatskom korpusu s interneta zabilježena je 351 pojavnica za Internet, od toga je samo 17 pojavnica pisano malim početnim slovom.

⁹ Bug, svibanj 1999. str. 20.

Vidimo da su u tom kratkom tekstu neke riječi kurzivirane: *account*, *upgrade*, *account*, *site*, *cookija* (nominativ je *cookie*), *browser*. "Cookie monster" navedeno je pod navodnicima jer je to naziv od milja, a *e-mail* je valjda zbog čestoće uporabe naveden kao obična hrvatska riječ. U tekstu je primijenjena preporuka da se, ako se nazivi iz kojega drugog jezika pojavljuju u hrvatskome tekstu, oni mogu navesti pod navodnicima ili kosim slovima (kurzivom). Strani se nazivi mogu nalaziti u hrvatskome znanstvenom tekstu, ali se ne smiju prihvatiti kao hrvatski nazivi.

Međutim, za neke od njih još nije pronađen hrvatski naziv, npr. *site*, *chat*, *shareware*, *freeware*¹⁰.

Za neke internetske nazive ona već postoji pa bi je trebalo i upotrebljavati, npr.:

engleski	hrvatski
page	stranica
log on	prijava
server	poslužitelj
web	mreža
explorer	pretražnik
cooky	kolačić

Neki od preuzetih anglizama već imaju bogatu hrvatsku tvorbu. Najbogatiju tvorbu svakako ima naziv *surf*.

engl.	hrv.	
surf	surfati odsurfati	nesvr. svr.
surfer	surfer	čovjek koji surfa
	surferica	žena koja surfa ¹¹
surfer's	surferov	
	surferičin	
	surferski	

¹⁰ Odgovarajući slovenski nazivi glase *mesto*, *pogovor*, *brezplačen*, *javna uporaba*.

¹¹ Npr. u Internet Monitoru postojala je rubrika "Dnevnik surferice".

Glagol *surfati* posebno je zanimljiv i stoga što je njegovo osnovno značenje 'jahati na velikim valovima u moru na specijalnoj dasci' ('to ride on big waves in the sea on a special board'). U tome značenju u hrvatskome imamo nazive *daskati*, *daskaš*, *daskašica*, ali se ti nazivi u hrvatskome nikada ne upotrebljavaju u internetskome nazivlju. Govornicima hrvatskoga oni bi vjerojatno zvučali posve neprihvatljivo jer je tu postupak metaforizacije previše izražen. Izvornim govornicima hrvatskoga smeta činjenica što pri "daskanju" na internetu nema daske. Ipak, u slovenskome je prihvaćen naziv *deskanje*.

Vidimo da je hrvatsko tvorbeno gnijezdo glagola *surf* daleko bogatije od engleskoga. Međutim, za te nazive možemo reći da nisu pravi znanstveni nazivi već da pripadaju razgovornome jeziku i tzv. "hakerskomu žargonu". Hrvatski je hakerski žargon prepun poluprilaždenih anglizama i u njemu naravno ima mnogo naziva povezanih s internetom. Ti su nazivi vidljivi npr. u reklami za HiNet¹².

www.hinet.hr

¹² Više o reklamama za računalnu opremu vidi u *Zborniku sa savjetovanja o prijemijenoj lingvistici* (u pripremi) Opatija 1999.

U ovoj se reklami pojavljuju nazivi: *surfati*, *mejlati*, *browsati* i *IRC-ati*¹³. To bi se na hrvatskome reklo: *pretraživati*, *pisati*, *prebirati* te *razgovarati*. Nazivi kao *mejlati*, *browsati* nikada ne mogu biti službeni hrvatski nazivi.

Na temelju provedene analize možemo zaključiti da hrvatski internetski nazivi nastaju:

1. posuđivanjem iz engleskoga, tj. tvorbom anglizama: *internet*
2. preuzimanjem engleskog naziva u izvornom liku: *shareware*, *freeware*¹⁴
3. domaćom tvorbom, najčešće sufiksalsnom: *server* – *poslužitelj/opslužitelj*, *browser* – *preglednik/prebirnik*, *explorer* – *pretražnik/pretraživač*, *router* – *usmjerivač*, *switch* – *preklopnik*, *modem* – *pretvornik*
4. semantičkim posuđivanjem: *mail* – *pošta*, *postbox* – *sandučić (postbox)*, *web* – *mreža*, *link* – *veza*, *home page* – *uvodna stranica*, *shell* – *ljuska*.

Usporedimo li hrvatsko internetsko nazivlje sa starijim računalnim nazivljem, možemo zaključiti:

1. Engleski se nazivi u internetskome nazivlju kao i u starijem računalnom nazivlju pojavljuju veoma često. Međutim, internetski se nazivi najčešće pišu izvorno, tj. kao u engleskome: *shareware*, *freeware*, *web*, *site* i najčešće su pisani kurzivom. Fonetizirano se pisanje rijetko susreće, npr. *šerver*, *friver*, *veb*, *sajt*, *mejl* nisu ni jednom potvrđeni u korpusu.
2. Kratice su u internetskome nazivlju veoma česte i izravno se preuzimaju iz engleskoga, npr. *IRC*, *HTML*, *cC*, *WWW*, *http*, *GIF*, *TIF*, *JPG*, *MPEG* itd.
3. U starijem su računalnom nazivlju istoznačnice veoma česte. Poznati su i sinonimski nizovi s 10 i više istoznačnica, npr.:

software napudba, napudbena sredstva, napudbina, programska podrška, programska biblioteka, programska oprema, programi, računalna podrška, softver, software, softverska podrška

¹³ IRC-ati dolazi od kratice IRC (Internet Relay Chat) – mrežni informacijski servis koji omogućuje razgovor više osoba u stvarnome vremenu (CARNet Priručnik)

¹⁴ *Freeware* je softver koji se može kopirati i upotrebljavati bez ikakvih obveza. *Shareware* je softver s autorskim pravima koj se može besplatno kopirati i iskušati. Međutim, želi li se taj softver nadalje upotrebljavati, tada se autoru mora poslati novčana naknada.

Takvi se nizovi za sada ne pojavljuju u internetskom nazivlju, ali ima parova od nekoliko istoznačnica. Budući da istoznačnice u nazivlju nisu poželjne, jednomu nazivu treba dati prednost. Pogledajmo ove terminološke nizove:

server – poslužitelj/opslužitelj

Tvorenice sufiksom *-telj* po sustavu označuju čovjeka i mogu se opisati preoblikom *čovjek koji + prezent*. U internetskome nazivlju nazivi *poslužitelj/opslužitelj* ne označuju čovjeka već stroj i odgovaraju engleskomu nazivu *server*. Možda bi sustavnije bilo te nazive zamijeniti nazivom *posluživač/opsluživač*.

browser – preglednik/prebirknik

Tvorbena oba naziva odgovaraju. Nedostatak je naziva *preglednik* što se pojavljuje i kao istovrijednica za engleski *viewer*, pa je stoga za *browser* možda bolje uporabiti *prebirknik*.

explorer – pretražnik/pretraživač

router – usmjernik/usmjerivač

I nazivi sa sufiksom *-ač* i sa sufiksom *-ik* tvorbena odgovaraju te se može prepustiti praksi da prihvati jedan od njih.

modem – modem, pretvornik

Po načelu odnosa domaće i strane riječi prednost se može dati nazivu *pretvornik*.

elektronička pošta – elektronska pošta, e-pošta

Pridjev *elektronski* izveden je od *elektron* dok je *elektronički* izveden od *elektronika*, stoga bi bilo bolje upotrijebiti naziv *elektronička pošta*. Slovnice polusloženice kao *e-pošta* u hrvatskome nisu česte.

3. Zaključak

U hrvatskome internetskom nazivlju ima još mnogo neprilagođenih engleskih riječi (pisanih izvorno) i anglizama. Za neke od tih riječi u korpusu se mogu pronaći zamjene, ali se one nedovoljno često upotrebljavaju. Za druge bi bilo lako smisliti zamjenu, iako ona u praksi

nije potvrđena, npr. *site – mjesto*¹⁵. Stoga na kraju dajemo popis engleskih riječi i predloženih hrvatskih zamjena za najčešće internetske nazive. Ako je u korpusu zabilježeno nekoliko prijedloga, navodimo ih sve, ali prijedlog koji nam se čini najboljim (ako je takav savjet moguće dati) naveden je masno.

engleski	hrvatski
address book	adresar (adresna knjiga)
attachment	prilog , privitak ¹⁶ , prišivak
bookmark	obilježivač, obilježnik
browser	prebirknik , preglednik, pretražni program, (mrežni pretraživač)
Cc	dodatni primatelj
chat	čavrljanje, brbljanje, razgovor
chat room	pričaonica
cooky	kolačić
download	uzeti
e-mail	elektronička pošta , elektronska pošta, e-pošta
emoticon	pokazivači osjećaja (smješkići)
Forward	prosljeđivanje
front-end	čelni
freeware	besplatni programi , programi za javnu uporabu
home page	uvodna stranica ¹⁷ , kućna stranica , domaća stranica
hypertext	hipertekst, *nadtekst
hypertext (adj.)	hipertekstni, hipertekstovni, *nadtekstovni
hyperlink	hiperveza, programska veza
Internet	internet
internet service provider	davatelj internetskih usluga

¹⁵ I u slovenskome je *mesto*.

¹⁶ O nazivima *prilog* i *privitak* u općemu jeziku u emisiji *Govorimo hrvatski* Hrvatskoga radija govorila je Vanja Švačko i ona je preporučila riječ *prilog*.

¹⁷ *Uvodna stranica* zapravo nema isto značenje kao *kućna/domaća stranica* jer se tu radi o *portalima* ili *tunelima* koji služe kao ulaz na pravu kućnu stranicu.

link	veza, spojka, veznjak
live chat	razgovor uživo
login	korisničko ime
mail	pošta
mail box	poštanski sandučić
mailing lista	poštanski popis, *popis primatelja pošte
modem	pretvornik
navigate	kormilariti, krstariti
netiquette	internetski bonton
news groups	novinske grupe ¹⁸ , novinske skupine, tematske skupine
page	stranica
password	lozinka, zaporka
port	priključak
redirect	preusmjeriti
router	usmjerivač, usmjernik
server	(mrežni) poslužitelj, opslužitelj posluživač, obsluživač
shareware	probna verzija/inačica programa, probni program
shell	ljuska, ovojnica
site	stranica, *mjesto, mjestište, adresište
surf	pretraživati, pregledavati
switch	preklopnik
web	mreža, tkanje, tkivo
Web crawler	šunjalo/njušalo po Webu/mreži, Web/mrežni pretraživač
World Wide Web	globalna mreža, svjetska mreža

¹⁸ Naziv *novinske grupe/skupine* tvorbeno ne odgovara jer bi naziv trebao biti izveden od *novost* (skupina za razmjenu novosti), a ne *novine*. Novinske grupe tematska je podjela Useneta, novinske grupe sadrže samo jednu temu (primjerice, komunikacijski softver za Microsoft windows), no svatko može postavljati i odgovarati na pitanja. Pojam je "novosti" (news) zastario: većina rasprava u novinskim grupama vodi se o starim temama, a ne o novostima. (Hoffman, P. 1996, 189)

Nazivi označeni * nisu zabilježeni u korpusu, već se navode kao prijedlozi.

Cilj je ovoga rada upozoriti na pojavu novih naziva povezanih s uvode-
njem interneta i potaknuti raspravu o internetskome nazivlju. U radu se
ne daju konačne preporuke, ali se želi istaknuti da je moguće pronaći
bolje nazive od *brovsati* i *mejlati*.

Računalni rječnici

- Rječnik pojmova*. 1996. u CARNet *Priručnik za korisnika*. D.1.2(1)–
–D.1.2(18)
- Grundler, D. 1982. *Rječnik pojmova iz područja mikroprocesora* u: Uvod u
mikroprocesore. Zagreb. 160–181.
- Rječnik pojmova*. Hoffman, P. 1996. Pravac INTERNET i World Wide
Web. Znak. 180–202
- Informatički rječnik*. Cjelovit i detaljan priručnik za posao, školu, knjižnicu i
dom. 1995. Znak
- Infocentar – interni Pojmovnik – riječi za lokalizaciju Officea 97 – dostu-
pan na mreži na adresi www.infocentar.hr
- Kiš, M. Buljan, J. Vuković, S. Anić, O. 1993. *Englesko-hrvatski informatički
rječnik s računalnim nazivljem*, Školska knjiga. Zagreb.
- Maćešić, N. 1986. *Leksikon računarskih pojmova*. Vjesnikova pres agencija.
Zagreb.
- Machovec, G. S. *Telecommunications, Networking and Internet Glossary*,
LITA Monographs 4, Library and Information Technology
Association, American Library Association, Chicago and London
1993.
- Pfaffenberger, B. PH.D *Que's Computer and Internet Dictionary* 1995. Que
Corporation
- Računarski rječnik*. 1990. Englesko-hrvatski, hrvatsko-engleski, Naprijed,
Zagreb.
- Rittgasser, S. Rittgasser J. 1996. *Njemačko-hrvatski računalni rječnik*.
Zagreb.
- Šijak, A. Lončarek, D. 1993. *Informatički rječnik*. Varteks. Varaždin.
- Štambuk, A. (i dr.) 1991. *Rječnik elektronike: englesko-hrvatski i hrvatsko-
engleski*. Logos. Split.
- Turk, S. 1984. (autor hrvatskoga dijela) *Obrada podataka i programiranje
(engleski-njemački-francuski-ruski-hrvatski)*. Biblioteka tehničkih
rječnika. Tehnička knjiga. Zagreb.

Izvori

- Bekić, Z. (ur.) 1996. *CARNet Priručnik za korisnika. II. izdanje*. PROM. *Biblija za PC korisnike. Programi za Windows 95. Priručnik za korištenje*. 1996. Sys.Print.
Brzi tečaj za Microsoft Internet Explorer. 1998. Microsoft Press
Hoffman, P. 1996. *Pravac INTERNET i World Wide Web*. Znak. tekst na Web stranici udruge *Dosta* internetski korpus dostupan na adresi <http://www/hnk,ffzg.hr>

Časopisi:

Internet Monitor
PC-Chip
VIDI
Wini-Ini

Novine:

Večernji list
Jutarnji list

Literatura

- Babić, S. 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom jeziku*. HAZU i Globus
Babić, S. 1998. *Hrvatske zamjene za bookmark(er) ili Lesezeichen*, Jezik 2 str. 77–80
Batnožić, S., Ranilović, B., Silić, J. 1996. *Hrvatski računalni pravopis*. Matica hrvatska. Sys. Zagreb
Budín, L. 1993. *O hrvatskom nazivlju u području računarstva i informacijske tehnologije*. CIT 1:75–78.
Govorimo hrvatski. Jezični savjeti. 1997. Hrvatski radio. Naprijed.
Halonja, A., Kovačević, B. 1999. *Usporedba klasničnih i suvremenih metoda reklamiranja*. Zbornik radova sa savjetovanja za primijenjenu lingvistiku (u pripremi)
Jakobović, Z. 1996. *Elektronski ili elektronički*, Jezik 43/5, 193–195.
Jurića, J. *Svijet isprepleten paučinom* BUG 24, studeni 1994.
László, B. 1993. *Pabirci redničkoga i obavještničkoga pojmovlja oko razumnih*

- sustava*. Obrada jezika i prikaz znanja. Zagreb.¹⁹
- Mihaljević, M. 1993. *Hrvatsko računalno nazivlje*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- Mihaljević, M. 1995. *O nekim hrvatskim računalnim nazivima*. Prevoditelj 64–65: 10–13.
- Mihaljević, M. 1998. *Terminološki priručnik*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb. str. 204.
- Mihaljević, M. 1999. *Sastanak Američkog društva za unaprjeđenje proučavanja slavenskih jezika (AAASS)*, Jezik 46/4: 120.
- Pervan, M., Štambuk, A., Pilković, M. 1983. *Kontrastivna analiza semantičkih vrijednosti nekih elektroničkih termina u engleskom i našem jeziku*. Strani jezici 12/1–2: 51–57.
- Škarić, I. 1983. *Hardware je zapravo željezarija*. Jezik 30/4: 101–103.
- Škrlec, D. *Najveća računalna mreža na svijetu*. BUG, br. 24, studeni 1994.
- Štambuk, A. 1984. *O tvorbi nazivlja elektroničkih računala*. Jezik 31/4: 119–124.
- Webster's New Twentieth Century Dictionary*, 1978. Collins World. Springfield
- Zoričić, I. 1998. *Hrvatski u praksi*. Žakan Jurij. Pula.

How to say WWW in Croatian
(on Croatian Internet Terminology)

Summary

In the paper the author analyzes Croatian Internet terminology. There are many Croatian computer dictionaries, but none of them include Internet terminology. So the analysis is based on a corpus consisting of web sites downloaded from the net, specialized magazines (*Bug*, *Monitor*, *Wini-ini*, *PC-Chip*), materials I received as an Internet user, a dictionary included in *Carnet* manual, articles from daily papers (*Večernji*, *Vjesnik*, *Jutarnji*, *Slobodna Dalmacija*). All of these papers include articles on Internet (usually once a week). The introduction of Internet has caused the entrance of a new range of terms that still appear in their original English form (*shareware*, *plug in*, *site*, *surf*). Some of them already have rich Croatian word formation, e.g. *surfer*, *surferica*, *surfati*, *odsurfati*, etc., and some have Croatian equivalents *net* – *mreža* (an example of metaphorization), *explorer* – *pretražnik*, *server* – *poslužitelj*, *(web) page* – *(web)-stranica*.

---

¹⁹ Iako to nije terminološka rasprava korisna je svima koje zanima problem hrvatskoga računalnoga nazivlja.

If we compare Internet terminology with older computer terminology we can conclude: English terms occur very often and are almost always spelled as in the original, i.e. as in English: *shareware*, *freeware*, *web*, *site* usually in italics. Croationization of spelling of these terms rarely occurs. For some of these terms Croatian terms are formed most often by the process of suffixation: *server* – *poslužitelj*, *opslužitelj*, *browser* – *preglednik*, *explorer* – *pretražnik*, *router* – *usmjerivač*, *switch* – *preklopnik*, *modem* – *pretvornik*. Sometimes Croatian terms are formed by loan translation (metaphorization) *mail* – *pošta*, *link* – *veza*, *home page* – *uvodna stranica*, *shell* – *ljuska*. Sometimes Croatian terms are multiword terms *account* – *korisnički račun*. Abbreviations occur very often and always reflect the English original.

Key words: WWW, Internet terminology, computer terminology

Ključne riječi: WWW, internetsko nazivlje, računalno nazivlje